

Talesprogets ord; om brugen af
agtig i dansk talesprog

Dansk Sprognævns
Repræsentantskabsmøde 4.10.2013
Frans Gregersen
Sprogforandringscentret, KU

Hvad er et ord?

- Udskrivning og transskription
- Hvad skal skrives ud?
 - pauser, overlap (organisation)
 - selvrettelser, tøven
 - latter
 - 'talesprogsord' : eksemplet nja
- Hvordan skal der skrives ud?
- Og hvad ender vi så med?

Suffikset -agtig

- Det følgende er baseret på samarbejde med Tanya Karoli Christensen, se vort fælles bidrag:
- Helt vildt Henrik Jørgensen-agtig og andre nydannelser af samme slags-agtig-hed, Borchmann m.fl. (red.): *Gode ord er bedre end guld, festskrift til Henrik Jørgensen*. Aarhus Universitet, s.183-198

Historie

Brøndum-Nielsen (1917) har tre klasser:

- A:** Attribuerende adjektiver med betydningen "kendetegnet ved, forsynet med, behæftet med, bestående af, udgørende" med tryk på suffikset: typen *fordelagtig*
- B:** Tendensadjektiver med betydningen "tilbøjelig til". Trykket ligger, hvor ikke andet bemærkes, på afledningsendelsen: typen *løgnagtig*.
- C:** Lighedsadjektiver ("approximativer" med betydningen "lignende, havende (delvis) lighed med (især i en ydre egenskab)". De har mange af dem tryk på førsteleddet, men der er en del der har tryk på suffikset, og atter andre der vakler mht. tryk: typen *engleagtig*.

(efter Brøndum-Nielsen 1917: 36)

Agtig i Sprogforandringscentrets københavnnerdata

fødeår	datasæt	optageår	størrelse	total	frekv	nøjagtig	engangs	frekv	alene
1915	MM 0	1970-71	101.440*	11		8	1		
-1942	Gen 0	1987-89		7		5	2		
42-63	Gen 1 S1	1987-89	335.105	22	0,06	19	3	0,008	
64-73	Gen 2 S1	1987-89	212.889	17	0,07	8	2	0,009	
42-63	Gen 1 S2	2005-07	384.554	46	0,12	13	20	0,052	5
64-73	Gen 2 S2	2006-07	246.980	28	0,11	5	20	0,071	2
93-95	Gen 3	2009-10	120.867	115	0,95	1	91	0,75	23
89-92	CLARIN	2010	211.750*	60			43		17

Nogle eksempler

- det der det er jo også meget mere nede på jorden det er sådan lidt mere # slang # og bare # **go with the flow-agtigt** # end det der andet
- jeg har glemt hvad hun hedder det var # bare en fantastisk koncert # og sådan en kvinde der var sådan **hippieagtig** # øh meget **hippieagtig** men så var det noget musik som var noget af det # mest moderne **Lady Gaga-agtig-agtig** musik ikke # men hun var bare # så **hippieagtig** og hun # og hun # lavede så nogle bevægelser så det # de der øh øh de der rigtige øh # **jeg er på coke jeg har røget den fede # jeg er fra halvfjerdserne # og jeg bliver aldrig nogensinde gammel # agtig** type ikke # men så når hun stoppede musikken og så noget # så var hun hel normalt menneske

Agtig alene

- A: sådan noget # øh # naturting du ved hvor de skal rappelle og øh
- B: nå sådan noget wild life eller sådan noget
- A: ja **agtigt** noget

At være et ord eller ikke at være et ord

- Talesprogets ord
- Talesprogets ordforråd
- Engangsdannelser
- Talesprog og skriftsprog

- Se mere om Sprogforandringscentret på
- www.dgcss.dk